

НЕОБОРОТНІ АКТИВИ В ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВ

Попик Л.О., студентка ОКР «Магістр», спец. «Облік і аудит»

Науковий керівник – Плаксієнко В.Я., д.е.н., професор

В умовах реформування господарських процесів проблеми обліку необоротних активів набувають виняткової актуальності в зв'язку з необхідністю отримання користувачами достовірної інформації про наявність, стан та ефективність використання основних засобів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів тощо.

Результати дослідження сутності та природи необоротних активів, дали можливість зробити висновок, що ця категорія бухгалтерського обліку є однією з найважливіших складових активів підприємства. Порівнявши дане поняття у різних джерелах, нами було сформульоване наступне: під необоротними слід розуміти активи з достовірно визначеною вартістю, що використовуються підприємством у господарській діяльності більше одного року (або операційного циклу, якщо він більший за рік).

Для приведення національних стандартів у відповідність до міжнародних було запроваджено П(С)БО 7, П(С)БО 32 і П(С)БО 27. Це призвело до того, що в Україні облік на цій ділянці здійснюють за трьома стандартами. У п. 9 П(С)БО 32 зазначено, що одиницею обліку інвестиційної нерухомості є земельна ділянка, будівля або їх поєднання, а також активи, що утворюють з інвестиційною нерухомістю цілісний комплекс і в сукупності генерують грошові потоки. Подібне явище є проблематичним, адже об'єднання на одному аналітичному рахунку вартості землі, будівель, споруд та інших об'єктів нерухомості унеможлиблює нарахування амортизації на нерухомість.

Також виникає безліч запитань при розгляді п. 23 ПСБО 32, де зазначено: «Стационарно встановлені об'єкти основних засобів (ліфти, кондиціонери), вартість яких врахована при визначенні справедливої вартості інвестиційної нерухомості, обліковуються в позабалансовому обліку за первісною вартістю. Усі інші активи, які використовуються разом з інвестиційною нерухомістю, оцінюються за первісною переоціненою вартістю і відображаються в обліку відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби». Виходить склалося таке положення, коли єдиний об'єкт нерухомості має обліковуватися за різними оцінками: за справедливою вартістю, а частина його складових – за первісною вартістю [2].

Значні зміни в побудові обліку необоротних активів виникли після введення П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу та припинена діяльність», який виділяє в окрему групу ті довгострокові активи, балансова вартість яких буде відшкодована, як правило, шляхом продажу. Планом рахунків для обліку цих об'єктів передбачено субрахунок 286 «Необоротні активи, утримувані для продажу». Виникає парадокс: придбання засобів праці повинно здійснюватися для подальшого

використання, а не з метою продажу, і на момент прийняття рішення про реалізацію цей актив уже був на підприємстві, і не є новопридбаним.

Згідно з наказом Міністерства фінансів України від 05.03.2008 р. № 353 у вписуваному рядку 275 «IV. Необоротні активи та групи вибуття» відображається вартість необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу. Проте наведена інформація про активи порушує принцип класифікації статей активу в послідовності зростання їх ліквідності. Ось чому пропонується вартість необоротних активів, утримуваних для продажу [4, с. 21-22].

Особливості обліку довгострокових біологічних активів встановлені П(С)БО 30 «Біологічні активи» та Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку біологічних активів. Фактично П(С)БО 30 «Біологічні активи» є відображенням Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 41 «Сільське господарство» [1], проте даний МСБО призначений для країн із розвинутою ринковою економікою, і його копіювання призводить до відхилень в обліку, а також є великою помилкою щодо методології ведення обліку. Так, оцінка біологічних активів за справедливою вартістю на практиці може викликати труднощі, але, як вважають провідні економісти, має велике значення для інвестиційної привабливості сільського господарства України. Однак проблемним є те, що ринкові ціни нестабільні, може бути відсутнім активний ринок на певний біологічний актив узагалі. Тому рекомендовано проводити оцінку біологічних активів на дату проміжного і річного балансу, але офіційного тлумачення щодо порядку визначення справедливої вартості немає, тому існує загроза фальсифікації бухгалтерських даних [3].

Суперечливим залишається питання щодо ведення первинного обліку довгострокових біологічних активів. Протягом довготривалого періоду сільськогосподарськими підприємствами застосовувалися спеціалізовані форми первинних документів, затверджені наказами Міністерства сільського господарства СРСР у 1972 р. Тому з виходом Методичних рекомендацій сільськогосподарським підприємствам складно перейти на нові форми (ДБАСГ-1, ДБАСГ-2, ДБАСГ-3, ДБАСГ-4).

Враховуючи попередні дослідження запропоновано:

– виключити субрахунок 100 «Інвестиційна нерухомість» із складу основних засобів та ввести його окремим рахунком;

– виключити субрахунки 107 «Тварини» та 108 «Багаторічні насадження» та включити їх до складу рахунку 16 «Довгострокові біологічні активи», виділивши окремі субрахунки.

– облік капітальних витрат на поліпшення земель здійснювати на субрахунку 101 «Земельні ділянки», а субрахунок 102 виключити із складу об'єктів основних засобів.

– ввести нову удосконалену форму, яка об'єднає Акт приймання-передачі та інвентарну картку обліку основних засобів в один документ.

Таким чином, можна зазначити, що існує безліч невирішених дискусійних питань щодо обліку необоротних активів. Актуальною і

відкритою є проблема адаптації міжнародних стандартів, що регулюють облік до вітчизняного агропромислового виробництва. Отже, можна спостерігати перспективність подальших досліджень в області обліку необоротних активів підприємства.

Список використаних джерел

1. Моссаковський В. Невирішені питання обліку непоточних активів / В. Моссаковський // Бухгалтерський облік і аудит. — № 5. — 2010. — С. 17—28.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 41 «Сільське господарство» [Електронний ресурс]/— Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/document/92454/%D0%9C%_41.pdf;
3. Скиба О. І. Облік довгострокових біологічних активів /О. І. Скиба // Університетські наукові записки. — №1. — 2010.
4. Хома С. Особливості обліку необоротних активів, утримуваних для продажу / С. Хома // Бухгалтерський облік і аудит. — № 4. — 2009. — С. 20—24.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Силка Ю.В., студентка ОКР «Магістр», спец. «Облік і аудит»

Науковий керівник – Плаксієнко В.Я., д.е.н., професор

Сучасна характеристика поняття «операційна діяльність підприємства» визначається бухгалтерським та економічним підходом до його формування. Бухгалтерський підхід до поняття «операційна діяльність» сформулювано у Національному стандарті бухгалтерського обліку – П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати», в якому воно зазначено наступним чином: «Операційна діяльність – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою діяльністю». Там же наведено визначення поняття основна діяльність підприємства, яке не є найважливішою характеристикою його операційної діяльності: «Основна діяльність – операції, що пов'язані із виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), які є головною метою створення підприємства і забезпечує основну частину його доходу»

Дослідженню проблем обліку доходів надавали увагу в своїх працях провідні вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти: В.В. Сопко, Ф.Ф. Бутинець [1], В.Ф. Палій, Я.В. Соколов, М.С. Пушкар, Г.М. Курило, З.Ю. Шара, А.В. Приходько та інші.

Дохідність підприємства є одним із найголовніших показників, що відображають фінансовий стан підприємства. Такий показник визначає мету підприємницької діяльності. Як економічна категорія, дохід є потоком грошових коштів та інших надходжень за звітний період, отриманий від продажу продукції (робіт і послуг) [2].